

Päijät-Hämeen maakunnallinen Lapsi- ja perhepalveluiden (LAPE) ohjausryhmä

Aika 28.8.2017 klo 13:00 - 15:00
 Paikka Wanha Herra, Metelinmäki, 2 krs.
 Laaksokatu 17, 15140 Lahti.

Jukka Ihalainen , Lahden Ensi- ja turvakoti ry	Varajäsen: Kristiina Mattinen, Pelastakaa Lapset ry:n Etelä-Suomen aluetoimisto
Minna Veistilä , sosiaalijohtaja, Sysmä	Varajäsen: Tuula Mäkinen, hallintojohtaja, Sysmä
Pirjo Hepo-oja , sivistystoimenjohtaja, Heinola	Varajäsen: Kirsi Korttila , perhekeskuskoordinaattori
Kirsi Korttila, perusturvajohtaja, Heinola	
Timo Ahvo , sivistystoimenjohtaja, Orimattila	
Hanna Rapatti , erityisopetuksen rehtori, Hollolan sivistystoimi	
Anjariitta Carlson , sivistystoimen kehittämispäällikkö, Lahti	Puheenjohtaja
Lassi Kilponen , opetus- ja kasvatusjohtaja, Lahti	
Sari Lahti , tulosaluejohtaja, lapsiperhepalvelut, PHHYKY	
Eija Kallio , tulosityksiköpäällikkö, lastensuojelu, PHHYKY	
Niina Viholainen , tulosityksiköpäällikkö, lapsiperheiden tuki, PHHYKY	
Hannele Poutiainen , tulosityksiköpäällikkö lasten ja nuorten hyvinvointi, PHHYKY	
Mikko Lavonius , lastentautien ylilääkäri, PHHYKY	Varajäsen: Maria Virkki , Hallintoylilääkäri
Riitta Särkiö , pappi, Lahden seurakuntayhtymä	
Mari Kokkonen, tiimipäällikkö, Lahden ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveysala	Varajäsen: Marja-Liisa Sabbah, Lahden diakonia instituutti (Dila)
Jere Kuisma, Lahden nuorisovaltuusto	Hanna Hietala, Lahden nuorisovaltuusto
Päivi Salonen , lastentautien ja yleislääketieteen erikoislääkäri, PHHYKY	Päivi Kilpinen-Loisa, lastenneurologian erikoislääkäri, PHHYKY
Virpi Lehtinen , palveluesimies, Lasten ja nuorten	

kuntoutus	
Marja Okker , tulosyksikköpäällikkö, lastenpsykiatrian ylilääkäri, PHHYKY	
Jani Penttilä , tulosyksikköpäällikkö, nuorisopsykiatrian ylilääkäri, PHHYKY	
Markku Lehikoinen , viestintä, PHHYKY	
Marjaana Pelkonen, neuvotteleva virkamies, STM	
Kirsi Kuusinen-James , johtaja, Sosiaalialan osaamiskeskus Verso	
Tuija Åstedt , LAPE- projektipäällikkö	
Anne Haavisto, LAPE- projektisuunnittelija	
Marita Moisander-Pohjonen , LAPE- projektisuunnittelija	
Elina Vesterinen , LAPE- muutosagentti	Sihteerinä tässä kokouksessa

Läsnäolleet tummennettuna.

Käsiteltävät asiat

1. Esittäytymiskierros

Aloitettiin käymällä esittäytymiskierros.

2. Edellisen kokouksen muistio

Ei huomautettavaa. Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

3. LAPE- työn ajankohtaiskatsaus, rahoitus ja työpanos/omarahoitus

Projektipäällikkö Tuija Åstedt kertoi ajankohtaiskatsauksen budjetin ja työpanoksen siirtoasiaan.

Perhekeskustoimintamallin alatyöryhmä-työskentely on käynnistymässä. Aikomus huomioida ja hyödyntää maakunnassa tehty aiempi kehittämistyö kun maakunnallista perhekeskusmallia pohditaan. Tarvitaan maakunnallista yhdessä tekemisen mallia, maakunnallista kehikkoa. Eropalveluiden kehittämisen työssä hyödynnetään aiempaa kehittämistyötä ja olemassa oleva eroauttamisen verkosto tiivistää työskentelyään. NEPSY - kehittämisen malli tullaan liittämään varhaiskasvatuksen, koulun ja oppilaitoksen- osioon sekä perhekeskuksen kehittämiseen. Tässä tullaan olemaan yhteydessä NEPSY - tekijöihin. Perhekeskustoimintamallin alatyöryhmä tulee tapaamaan noin kerran kuukaudessa.

Lassi Kilponen kysyi sitä, miten LAPE- työstä keskustellaan hyvinvointikuntayhtymän kanssa ja suunnataan työtä hyvinvointikuntayhtymän kanssa samaan suuntaan. Lassi Kilponen viittaa valtakunnalliseen keskusteluun, jossa esimerkiksi neuvolapalvelut nähdään keskeisenä perhekeskusmallin kehittämisessä. Todetaan, että yhteinen visio tarvitaan. Sari Lahden mukaan muun muassa arjen tuki ja lapsiperheiden tuki nähdään

tärkeänä kumppanina LAPE- työlle. Perhekeskuksissa pitää olla mukana järjestöt ja sivistystoimi. Lapsiperheiden tuessa ajatus on yhtenäinen. Nähdään vahvuutena lasten talo-tyyppiset ratkaisut. Isoimmissa asutuskeskuksissa olisi Sari Lahden mukaan mahdollista järjestää lasten talo-tyyppistä tilaa.

Pirjo Hepo-oja kertoo Heinolan tilanteesta, jossa perhekeskus on sekä tila, että verkosto. Pirjon mukaan työskentelyyn tarvitaan monia toimijoita ja työn täytyy kulkea moneen suuntaan hyvin joustavasti.

Timo Ahvon mukaan rinnakkainen työ vaatii myös avauksia LAPE- tiimiltä, jotta asioita voidaan linjata yhdessä. Rajapintoja ei voida ratkaista ensin vaan tarvitaan ensin yhteistä kehikkoa, josta keskustella.

Sari Lahti kertoo hyvinvointikuntayhtymän puolesta se, että neuvolatyön keskeisyys on noteerattu.

Lassi Kilposen ajatus Lahden kaupungista; entistä enemmän pyritään madaltamaan kynnystä ja perhekeskus erityisesti liittyy Lahden ensi vuoden strategiaan. Koulujen tilat ovat pienellä käytöllä koulupäivän jälkeen. Olisi taloudellisesti edukasta hyödyntää jo olemassa olevia tiloja. Tiloja voisi hyödyntää yli sektorirajojen ja joustavasti saman katon alla. Lassi Kilponen ottaisi tilojen yhteiskäytön kartoittamisen agendalle ja tästä Sari Lahti on yhtä mieltä.

Muutosagentti Elina Vesterinen toivoo, että kunnista/kaupungeista vastataan LAPE- tiimiltä tulleisiin kyselyihin, jottei työ viivästy ja asioissa päästään eteenpäin.

Timo Ahvo toivoo kuntien LAPE- ryhmille yhteistä tehtävän antoa, joka helpottaa yhteisen kehikon luomista.

Jukka Ihalainen käyttää puheenvuoron liittyen järjestöjen tekemän työn kartoitukseen. Päijät-Hämeessä on aloittanut yhteinen Päijät-Häme hanke, johon on palkattu kaksi aluekoordinaattoria. He toimivat yhteinen Päijät-Häme- hankkeessa ja toimivat sosiaali- ja terveysturva ry:n tiloissa Lahdessa. Järjestöjen toiminta edellytyksistä on pidettävä huolta.

Markku Lehikoinen korostaa viestinnän tärkeyden merkitystä eri toimijoidenkin kesken.

4. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kehittämisen ja terveyden edistämisen tulosalue organisoituu ja uudessa organisaatiossa on pohdittu maakunnallisen hyvinvointikertomuksen eteenpäinviemistä yhdessä Päijät-Hämeen liiton kanssa. Liittyy tässä myös maakunnalliseen hyte-rakenteeseen. Tähän on ehdotettu liitettäväksi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tekeminen. Selvittelyssä on se, voisiko Sosiaalialan osaamiskeskus Versossa olla jossain kohtaa mahdollisesti määräaikainen lisäresurssi suunnitelmatyöhön. Joka tapauksessa hyvinvointikertomustyö ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma hyödyttävät toisiaan. Kunnanjohtajakokouksessa on aiemmin päätetty, että Päijät-Hämeen

hyvinvointikuntayhtymä voisi koordinoida suunnitelman laatimista maakuntatasoisena. Tästä toivotaan keskustelua ohjausryhmän kokouksessa.

Anjariitta kertoo, ettei kuntajohtajien kokouksen viesti tästä asiasta ole tullut sivistystoimenjohtajille.

Kirsi Kuusinen-James kertoo kuntajohtajien tosiaan päättäneen niin, että kuntayhtymä voisi toimia maakuntatasoisen hyvinvointisuunnitelman koordinoijana ja kunnat tuottaisivat kuntakohtaiset tarkastelut suunnitelmaan. Vetovastuu on annettu Päijät-Hämeen kuntayhtymälle. Versossa on pohdittu esimerkiksi opiskelijan palkkaamista tähän avuksi. Hyvinvointikertomustyö ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma hyödyttävät toisiaan.

Marja Virkki kertoo uuden kehittämisen ja terveyden edistämisen tulosalueen toiminnan käynnistymisestä. Risto Kuronen johtaa ko. tulosalueen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yksikköä, joka tulee vastaamaan alueellisen hyvinvointisuunnitelman- ja kertomuksen laadinnasta. Tätä työtä synkronoidaan yhteen Päijät-Hämeen liiton kanssa.

Timo Ahvo kysyy kuntakohtaisesta työstä ja siitä, miten sitä tullaan organisoimaan, koska työskentely on jo alkanut kunnissa. Kirsi Kuusinen-James kertoo tämän hyvinvointisuunnitelma-asian tulleen ilmi kesän aikana.

Pohditaan sitä voisiko kunnat koota jo olemassa olevia toimintoja ja kunnan tilannetta. Laissa määritellään hyvinvointisuunnitelma kuntien tehtäväksi. Maakunnallinen suunnitelma olisi myös tavoitteena.

Timo Ahvo näkee asian positiivisena ja erityisesti sen, että päästään keskustelemaan asioista seudullisesti. Pirjo Hepo-oja näkee Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän ja Päijät-Hämeen liiton yhteistyön erittäin positiivisena asiana.

Lassi Kilponen näkee asian myös positiivisena ja järkevänä, mutta toivoo aika nopeaa aikataulutusta. Kunnan/kaupungin LAPE- ryhmä on monessa paikassa sama kuin kunnan hyvinvointiryhmä. Kuntien/kaupunkien kanssa olisi hyvä koota ajankohtainen tilanne pikimmiten.

Tuija Åstedt näkee tärkeänä myös jatkon ja pysyvyyden näkökulmasta sen, että hyvinvointisuunnitelman tekemiselle tulee maakunnallinen rakenne.

Kirsi Kuusinen-James pohtii sitä, että tulisiko hyvinvointisuunnitelmaa tehdä alhaalta ylöspäin. Tehdäänkö ensin kuntien suunnitelmat ja sitten vasta pohditaan maakunnallista mallia. Rajapinnat tulee kuvata kunnan ja Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän näkökulmasta. Tästä on hyötyä myös tulevan maakunnan toimintaan.

Timo Ahvo toivoo sitä, että ensin tehdään ohjattuna valmis kehikko, johon kunnat/kaupungit tuottavat tarvittavat asiat.

Pirjo Hepo-ojan mukaan maakuntakohtaiset indikaattorit ovat tarpeen kuvaamaan ilmiöitä. Pienet kunnat ja kaupungit ovat liian pieniä niitä tuottamaan. Maakunnallinen arviointi on tarpeen jotta voidaan pohtia ilmiöitä kuntakohtaisesti. Kunnilla ei ole tällä hetkellä tietoja Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän tilastoista.

Minna Veistilä korostaa kuntalaisten osallisuutta hyvinvointisuunnitelmien tekemisessä.

Sari Lahti korostaa myös rakenteen pohtimista indikaattorit huomioiden. Kunnat tuottaisivat sisältöä ja Versosta tulisi tuki, jolla asiakirja saadaan yksiin kansiin.

Lassi Kilposen mukaan Lahden kaupungista Sari Alm ja Katri Kostamo ovat koonneet indikaattoreita Päijät-Hämeen osalta.

Timo Ahvo toivoisi, että kuntiin jäänyttä SOTE – asiantuntemusta hyödynnettäisiin ja tätä jo valmiina olevaa verkostoa otettaisiin käyttöön. Monelle kunnan työntekijälle jäi tehtäväkseen hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen työ.

Virkki pohtii sitä, miten palveluita ja tavoitteita rakennetaan. Pitäisikö samalla rakentaa mittareita ja selkeät tavoitteet, jonka jälkeen arvioidaan. Lahdessa on Kilposen mukaan edetty näin, mutta tämä ei siis ole maakunnallisesti yhdenmukaista.

Pirjo Hepo-oja korostaa myös koulutuksen merkityksen näkemistä yhtenä terveyden- ja hyvinvoinnin edistämisen työtä.

Timo Ahvo ajattelee, että suunnitelmassa tulisi olla sekä kunnallisia että maakunnallisia tavoitteita. Tämä sitoisi myös päättäjiä. Tämä nähdään kuntalaisten ja asiakkaiden kannalta merkityksellisenä.

Esitystä pidettiin hyvänä asiana. Maakunnallinen hyvinvointisuunnitelma nähtiin hyvänä asiana. Tavoitteiden tulisi olla maakunnallisia, ja kunnat johtaisivat kuntakohtaiset tavoitteet. Asian suhteen toivotaan pikaista aikataulutusta ja työn käynnistämistä.

5. Mannerheimin lastensuojeluliiton perhekummitoiminta

MLL: n perhekummitoiminta käynnistyy osana LAPE- työtä. MLL alkaa rekrytoida perhekummikoordinaattoria Päijät-Hämeeseen syyskuussa. Lahdesta on jo tullut perhekummipyynnöitä. Orimattilassa on jo kokemusta perhekummitoiminnasta, koska Orimattila kuuluu MLL: n Uudenmaan piiriin. Aluksi MLL: n perhekummitoiminnan kulut maksetaan Päijät-Hämeen LAPE: sta. MLL on hakenut STEA- rahoitusta MLL: n perhekummitoiminnalle Päijät-Hämeessä. STEA- rahoitus ratkeaa joulukuussa. Perhekummitoiminnan juurruttamiseksi ja jatkon varmistamiseksi on sovittu, että Päijät-Hämeen kuntayhtymä maksaa jatkossa MLL: n perhekummitoiminnan mikäli MLL ei saa STEA- rahoitusta toiminnalleen. Ohjausryhmässä tulee keskustella tämä asia Heinolan ja Sysmän osalta. (video)

Sari Lahti nostaa keskusteluun sen, miten Sysmä ja Heinola näkevät mukanaolon asiassa. Ahvon mukaan Orimattilassa perhekummitoiminta on ollut käynnissä ja esimerkiksi juuri Orimattilaan muuttaneet vailla verkostoa olleet ovat tuesta hyötynneet. Orimattilan kunta oli tukenut vain muutaman tuhannen euron verran tätä MLL:n tukea. Ahvo pohtii sitä, ettei tämän tyyppinen varhaisen tuen järjestökumppanuus ole yksin Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän tuettavaa vaan on vahvasti osa kunnan hyvinvointityötä.

Ihalainen nostaa esiin Säröperheille tueksi – työn lisäksi nuorille kohdennetun mentori - työn. Ihalainen toivoo, että vapaaehtoistoimijoiden verkostoa on hyödynnetty tässä työssä ja selvitetty alueen tarve. Mieskaveri-toiminta on myös lähtenyt hyvin käyntiin. Vapaaehtoistyön tekijöitä löytyy ja samoin tuen käyttäjiä.

Sysmä ja Heinola ovat kiinnostuneita MLL:n perhekummitoiminnasta ja keskustelevat rahoitukseen liittyvistä asioista Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kanssa.

6. LAMK- yhteistyö

Työntekijöiden välinen yhteistyö ja yhteensovittava johtaminen on noussut kyselyissämme ja kohtaamisissa keskeiseksi kehittämisen tarpeeksi. LAMK: n kanssa on neuvoteltu moniammatillisen verkostotyön koulutusprosessin ostamisesta. Koulutuksen kohderyhmä tarkentuu myöhemmin. Koulutusprosessin vaikuttavuutta on tarkoitus arvioida BIKVA – arvioinnin avulla. LAMK: n palvelumuotoilun asiantuntemusta tullaan myös hyödyntämään perhekeskustoimintamallin osiossa.

Tuija Åstedt kertoo tarpeen nousseen kentältä. Maakunnallisuus ja pois lähettämisen kulttuurin murtaminen edellyttää yhteistyön tekemistä ja johtamisen yhteensovittamista. Koulutusta suunnitellaan tämän suuntaisella sisällöllä.

Pirjo Hepo-oja pohtii sitä, että miten tulevan maakunnat yhdyspinnat toimivat. Yhdyspintaa tulee kunnan että maakunnan välille. Hepo-oja toivoo sitä, että tulevilla yhdyspinnoilla työskentelevät tulisivat olemaan koulutuksen saajia.

Lassi Kilposen korostaa, että koulutuksen sisältö on pohdittava tarkkaan, koska koulutuksia on paljon. Yhdyspintakysymyksiä on tunnistettavissa myös järjestöyhteistyön suhteen.

Eija Kallio pohtii myös moniammatillisen yhteistyön koulutuksen tarvetta. Nina Viholainen pohtii, että pitäisikö sittenkin kouluttaa työntekijöistä kouluttajia, jolloin asia laajenisi ja kouluttajia löytyisi jatkossa omalta alueelta.

Nämä ehdotukset otetaan huomioon koulutusta suunniteltaessa.

7. LAPE: n viestintä

Maakuntavalmistelulta vapautuneet Huomisen hyvinvointia – nettisivut <https://www.huomisenhyvinvointia.fi/> avataan Päijät-Hämeen LAPE: n käyttöön syyskuussa. Nettisivujen tarkoitus on antaa paikallista tietoa LAPE-kehittämistyöstä ajankohtaisesti. LAPE: n viestintään tullaan panostamaan entistä enemmän ja yhtenä lisätukena on myös ohjausryhmään lisätty viestinnän asiantuntemus.

Nettisivujen tapahtumakalenteriin toivotaan, että olisi maakunnallisesti ajankohtaiset tiedot.

Lassi Kilponen toivoo, että nettisivuja käytettäisiin esimerkiksi siihen, että kuntien/kaupunkien hyvistä käytännöistä voisi tehdä nostoja. Esimerkiksi Kasakkamäen koulu on ollut vuoden kivakoulu. Sari Lahti toivoo myös, että nettisivujen kautta muut kunnat saavat hyviä käytäntöjä toisiltaan tiedoksi. Alatyöryhmien ja maakunnallisten ohjausryhmien muistioita toivotaan nettisivuille. Riitta Särkiö pohtii, etteivät pelkät muistiot avaa asioita lukijalle. Paikallinen sitoumus ja hyvin tehty kaupungin tai kunnan työ on hyvä saada näkyväksi.

Markku Lehikoinen pohtii sitä, että on tarvetta viestiä myös tavoitteista ja sisällöistä.

Minna Veistllä pohtii sitä, onko sivustosta tulossa pysyvä sivusto myös hankkeen päättymisen jälkeen? Niina Viholainen toivoo, että sivusto jatkaisi olemassaoloaan myös hankkeen päättymisen jälkeen. Kirsi Kuusinen-James muistuttaa, että vastuu kehittämistyöstä siirtyy maakunnalle.

Niina Viholainen muistuttaa, että kyseessä on muutosohjelma eikä hanke.

Muutosagentti Elina Vesterinen haastaa ohjausryhmän jäseniä lisäämään sähköpostin allekirjoitukseen esimerkiksi ” Mukana LAPE- muutosohjelmassa ” – tekstin tai muun hyväksi katsomansa viittauksen muutosohjelmaan. Lisäksi Lassi Kilponen on haastettu tekemään lyhyt video LAPEen liittyen. Lassi vastaanotti haasteen ja asiaan palataan syksyn aikana.

8. Iitin, Asikkalan ja Hartolan edustajat ohjausryhmässä

Ohjausryhmä tulee vielä syksyn aikana täydentymään Iitin, Asikkalan ja Hartolan kuntien edustajilla, kuten sovimme 16.6.2017 ohjausryhmän kokouksessa. Täten vahvistamme entisestään tiedonkulkua LAPE-organisoinnissa.

Iitin, Asikkalan, Hartolan ja Padasjoen edustajat ovat tervetulleita mukaan ja mahdollisuuksien mukaan jo 10.10.2017 kokoukseen.

9. Muut asiat

Orimattila tulee korjata kaupungiksi, kun muistioissa käytetään kunta-sanaa.

Lapsiystävällisen maakunnan työntekijäksi käytetään kuntien omarahoitusosuudet, Lahti pois lukien. Lahdella on kokemusta Unicefin lapsiystävällisen kaupungin mallista ja Kilponen muistuttaa, ettei lapsiystävällisyys synny itsestään vaan se vaatii paljon työtä.

Lahdessa omarahoitusosuudeksi ei sovikaan voimaperheet – toimintamalli, Lahti pohtii muuta ratkaisua.

Lapsiystävällisen maakunnan pilotointiin liittyvä koulutus pidetään 29.11. klo 12.30 Lahden messukeskuksessa. Koulutuksen sisällön ensimmäinen osio on yleisempi ja toinen osio tullaan suunnittelemaan maakunnan tarpeiden

mukaan. Koulutuksen suunnittelupalaveri on 15.9. klo 10:00 - 12:00
Wanhassa Herrassa. ilmoitathan Elina Vesteriselle, mikäli haluat osallistua
koulutuksen suunnittelupalaveriin.

10. Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin noin klo 14:50.

Seuraava maakunnallisen LAPE- ohjausryhmän kokous 10.10.2017 klo 13 -
15 Wanhassa Herrassa.

Muistion kirjasi Elina Vesterinen